

7 יום הזכרון ליצחק רבין

מחלוקת יכולה להיות חלק מהדרך

היום ידעתי שלא יהיה לנו קל לצעוד ביחד. כולנו רעשנו וגעשנו. היה אפשר להרגיש שמשהו מכביד עלינו, שלמרות ההיכרות הארוכה בינינו, אנחנו הולכים ומתרחקים זה מזה: יובל הלכה לבדה, נעם, מאיה ועדי התלחשו ביניהם, והיה ניכר שהם נסערים, תומר הלך בראש מורכן ונראה מתוח. גם אני לא יכולתי לצעוד בשלווה.

הכול התחיל כשהיינו צריכים להחליט על מסיבה לכל השכבה. בבית הספר הקימו צוות משימה של תלמידים נבחרים כדי לקבוע איזה אופי יהיה לחגיגה. התלמידים בחרו בטיוול ובו משימות אתגריות. אבל לא כולם בחרו בכך - בין התלמידים הנבחרים היו כאלה שרצו דווקא מסיבה בבריכה. הרוב אמנם החליט, אבל תומכי הבריכה סיפרו לכולם שעדיף היה לקבוע מסיבה בבריכה.

כך מצאנו את עצמנו כולנו בתוך ויכוח על מה עדיף ומי מחליט. גם אנחנו, השישייה, לא הפסקנו לדון ולהתווכח, וכבר התחלנו להרגיש קושי לפגוש את אלה מאתנו שחשבו אחרת.

כשנעם ועדי הביטו ביובל, וכשתומר פזל לעבר מאיה, עדי ונעם, חששתי שעוד רגע תפרוץ בינינו מלחמה של ממש, שאנחנו עלולים לעבור מדיבורים למעשים מכוערים זה כלפי זה. "אני חושבת שנצטרך להתפצל לשתי קבוצות", אמרה יובל, "אם המצב הזה ימשך לא נוכל להמשיך לצעוד ביחד".

נעם הסכים עם יובל. גם בעיניו הפך המצב לבלתי נסבל.

"אבל אנחנו לא האנשים הראשונים שיש ביניהם מחלוקת" קראה מאיה, "האם אתם תמיד מסכימים עם האחים שלכם? עם חברים? האם ההורים תמיד מסכימים זה עם זה? אני בטוחה שנוכל להביא עוד דוגמאות לכך שאפשר שלא להסכים ולהמשיך למרות הכול". "באמת? נראה לך שזה אפשרי? כבר כמעט שאיננו מדברים זה עם זה! את זה כבר לא נוכל לשנות".

פתאום ראיתי שלט ועליו כתוב - "מה ששנוא עליך אל תעשה לחברך - זו היא כל התורה כולה". למטה, בקטן, היה כתוב: הלל הזקן, תלמוד בבלי, מסכת שבת, דף לא.

חייכתי לעצמי בעצב. זה הרי נשמע מאוד פשוט בתור פתגם, אבל איך עושים את זה?

מסלול המסע

יעד: אל חברה מגוונת וסובלנית

מפגש: בית שמאי ובית הלל, ראש הממשלה יצחק רבין

זמן מסלול: הלל ושמאי, המאה הראשונה לפני הספירה

יצחק רבין - 1922 - 1995

שאלת מסע: כיצד אנו מתמודדים עם דעות שונות? איזו אחריות מוטלת עלינו בשעת מחלוקת?

בפרק זה נלמד על הירצחו של ראש הממשלה יצחק רבין ז"ל, ועל דרכים שונות להיות במחלוקת ולחיות יחד בכבוד, למרות ההבדלים בדעות ובאמונות.

יצחק רבין

תחנת מידע

• השלימו את המידע בתחנה זו במחברותיכם.

• היעזרו במקורות מידע מקוונים: "מרכז יצחק רבין" בחלק ששמו "האיש ופועלו", בסרטון "רצח יצחק רבין - הווידאופדיה" או בסרטון "יום הזיכרון ויצחק רבין" באתר בריינפופ.

יצחק רבין נולד בשנת 1... בעיר 2.... להורים חלוצים. כשהיה נער היה בין הראשונים שהצטרפו לארגון ה...3.... על-מנת להילחם בבריטים ולהגן על היישוב העברי. שם היה לקצין והשתתף בשחרור מעפילים ממחנה ה...4.... לאחר הקמת המדינה המשיך רבין לשרת בצה"ל והגיע לדרגה הבכירה ביותר, 5....: מפקד הצבא כולו. בתקופת פיקודו פרצה מלחמת 6.... בשנת 7.... המלחמה הייתה לניצחון מזוהר וירושלים אוחדה, 8.... שוחרר ושוב יכלו יהודים להתפלל ליד שריד בית המקדש.

בהמשך חייו כיהן יצחק רבין פעמיים בתפקיד 9.... הממשלה: הוא נבחר לראשונה בשנת 10.... ופעם נוספת בשנת 11.... בכהונתו השנייה היה שותף לתהליך השלום שנודע בשם הסכם 12.... בשל כך הוענק לו 13.... לשלום. ההסכם גרם למחלוקת קשה ולקרע בעם. שיאו של הקרע היה לאחר הפגנת תמיכה ברבין ובדרכו: כאשר ירד יצחק רבין מהבמה הוא 14.... בגבו. הרוצח היה יהודי שהתנגד לדרכו. הירצחו של יצחק רבין גרם להלם בחברה הישראלית ולניסיונות למצוא דרכים לדיבור בין קבוצות שונות בחברה. לזכרו של יצחק רבין נקבע יום זיכרון בתאריך העברי של מותו, 15....

להסכים לא להסכים

יצחק רבין נרצח בעקבות מחלוקת קשה בחברה הישראלית. מחלוקות הן חלק מהחיים של כולנו, ובכל זאת לא כל מחלוקת הופכת לקיצונית ולאלימה.

כדי להבין את האפשרויות שיש בפנינו כשאיננו מסכימים, נערוך תרגיל בזוגות: בעמוד הבא מופיעים נושאים אחדים שיכולים לעורר ויכוח ומחלוקת.

1. בחרו נושא אחד.
2. החליטו מי בעד ומי נגד.
3. הציגו את הטענות שלכם זה בפני זה.
4. כתבו במחברתכם את הטענות המרכזיים: הכינו טור "בעד" וטור "נגד".
5. נסו למצוא נקודה שמתקבלת על דעתכם בדברים של בן/בת הזוג ללימוד.
6. הסבירו במחברתכם מדוע הטענות שמנוגד לכם הוא הגיוני.
7. נסו להגיע להסכמה: כתבו במחברתכם האם הגעתם להסכמה, ואיזו אווירה ליוותה את הדין. היעזרו במילים שבבנק המילים.

חברותא

נושאים לדיון:

תלבושת אחידה, קיצור החופשות לתלמידים, ביטול מבחנים, עריכת מסיבת בת/בר מצווה כיתתית משותפת.

בנק מילים - הקשבה, חוסר הקשבה, כעס, סבלנות, חוסר הבנה, הבנה, חוסר סבלנות, רוגז, קושי, אווירה נעימה, עוינות, תגרות.

למדו ביחד את המקור מפרקי אבות וענו על השאלות במחברותיכם.
מקור 1-

אל תהי [=תהיה] בז לְכָל אָדָם, וְאַל תְּהִי מִפְּלִיג [מרחיק] לְכָל דְּבָר, שְׂאִין לְךָ אָדָם שְׂאִין לוֹ שְׂעָה וְאִין לְךָ דְּבָר שְׂאִין לוֹ מְקוֹם (משנה אבות ד', ג')

שאלות לדיון ולמחשבה:

1. מה הסכנה בבז ובהרחקה? נסו לתת דוגמאות שנתקלתם בהן.
2. הסבירו מהו "שאין לך אדם שאין לו שעה" - האם קרה לכם שהופתעתם מהתנהגותו של אדם, או שנעזרתם באדם באופן בלתי צפוי?
3. האם קרה שלמדתם מאדם שלא חשבתם שתוכלו ללמוד ממנו?
4. האם העצה שנותנת המשנה במקור הזה יכולה לסייע בפתרון מחלוקות? הסבירו.

בית שמאי ובית הלל

1. קראו במקורות מידע מקוונים (מילוג, ויקיפדיה או לקסיקון לתרבות ישראל) ובחרו את התשובה הנכונה מבין התשובות שבסוגריים.
2. העתיקו את המידע למחברתכם:

בית שמאי ובית הלל הם שתי קבוצות של חכמים שפעלו בתקופת...1. [התנ"ך/ המשנה/ התלמוד], בסוף תקופת בית המקדש...2. [הראשון/ השני]. 'בית הלל' נקרא על שמו של...3. [הלל אבינו/ הלל השני/ הלל הזקן] ו-'בית שמאי' נקרא על שמו של...4. [המלך שמאי, שמאי הזקן/ שמאי הראשון]. בית הלל היה קבוצת חכמי הלכה שקבעו הלכות מתוך גישה...5. [נוקשה/ סבלנית/ חכמה] ואילו חכמי בית שמאי האמינו בגישה...6. [נוקשה/ סבלנית/ חכמה] יותר. רוב ההלכות נקבעו בדרכם של בית הלל. הסיבה לכך היא שהם נהגו [זלזול/ כבוד/ התעלמות] בדברי המחלוקת, ותמיד לימדו את דברי...7. [בית שמאי/ בית הלל] לפני שלימדו את דעתם שלהם. למרות המחלוקות ביניהם היו בית שמאי ובית הלל...8. [אויבים/ חברים/ זרים] ואפילו נהגו [ללמוד יחד/ להסתכסך/ להתחנן אלו באלו].

מקור 2 -

קראו את המקור והשיבו על השאלות במחברותיכם:

"אף על פי שבית שמאי אוסרים ובית הלל מתירים, בית הלל פוסלים ואילו בית שמאי מכשירים, לא נמנעו בית שמאי לשאת נשים מבית הלל ולא בית הלל מבית שמאי."
(משנה יבמות א', ד)

שאלות לדין ולמחשבה:

1. כיצד נוהגים תלמידי בתי המדרש אלו באלו?
2. חברו שיחה או קומיקס המתארים פגישה בין אנשי בית הלל ואנשי בית שמאי כששמעו על רצח יצחק רבין - כיצד היו מגיבים, מה היו אומרים?
3. כיצד הייתה נראית החברה אילו היינו מתחברים רק לאלה החושבים כמונו?
4. כיצד אנו נוהגים עם השונים מאתנו?

פעילות סיכום:

1. קראו את נאומו האחרון של יצחק רבין.
2. כתבו במחברותיכם משפט או שניים שהם עיקר הנאום בעיניכם.
3. הסבירו את הקשר של הנאום לנושא המחלוקת.
4. האם נאומו של רבין מחייב אותנו כחלק מחבר הבוגרים במדינת ישראל? למה עלינו להיות מחויבים?

מקור 3

”תמיד האמנתי שמרבית העם רוצה בשלום, מוכן ליטול סיכון לשלום. ואתם כאן, בהתייצבותכם בעצרת הזו, מוכיחים עם רבים אחרים, שלא הגיעו לכאן, שהעם באמת רוצה בשלום ומתנגד לאלימות. אלימות היא כרסום יסוד הדמוקרטיה הישראלית. יש לגנות אותה, להוקיע אותה, לבודד אותה. זו לא דרכה של מדינת ישראל. יש דמוקרטיה, יכולות להיות מחלוקות, אך הכרעה תהיה בבחירות דמוקרטיות, כפי שהיו ב-[שנת] 92 ונתנו לנו את המנדט לעשות את מה שאנו עושים ולהמשיך בכך.” (מתוך נאומו האחרון של יצחק רבין - בכיכר מלכי ישראל, תל אביב, י”א בחשוון תשנ”ו, 4 בנובמבר 1995)

צידה לדף

מסורת וחדושי: מקורות עתיקים וחדשים עוסקים בוויכוח, ביכולת ללמוד מהשונים מאתנו ובאפשרות לקבל דעות שונות ולהמשיך לחיות יחד, על אף ההבדלים והמחלוקות.

כתבו במחברותיכם עצה לעצמכם, על סמך ההיכרות עם דברי מסכת אבות [=אין אדם שאין לו שעה], בית שמאי ובית הלל ותרבות המחלוקת ביניהם, ונאומו של יצחק רבין:

מה אוכל לאמץ לחיי מלימוד המקורות, וליישם בזמן ויכוח או מחלוקת?

אחריות ומחויבות: במסע ההתבגרות שלנו איננו צועדים לבד: אנו חלק ממשפחה, מחברה ומעם. לא פעם איננו מסכימים עם אנשים שבסביבתנו, לעתים אלו מחלוקות קשות וכואבות.

מחיר המחלוקת כואב, אך יום הזיכרון ליצחק רבין מלמד אותנו כי מחיר האלימות כואב וקשה יותר. כבוגרים עלינו ללמוד להכיר בכך שלא כולם יסכימו אתנו, וכי אפשר ללמוד מכל אדם - גם מאלו שנראים רחוקים מאתנו בדעותיהם.

על מי מוטלת האחריות והמחויבות כדי שרצח כזה לא יקרה בשנית?